

257

ΤΡΙΑΝΤ. Δ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ

ΣΥΜΒΟΛΗ

ΕΙΣ ΤΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ

ΑΡΧΟΝΤΟΛΟΓΙΟΝ

Κατὰ τὸ 1967 ὁ κ. Λάμπρος Κορομηλάς μετέδωσεν ὁμιλίαν του, ἀπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν, διὰ τὸ Ἀρχοντολόγιον τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ ἐνῶ πολλὰ εἶπε διὰ τὸ Ἀρχοντολόγιον τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἰονίων Νήσων, εἰς τὸ τέλος ἀνέφερεν, ὅτι εἰς τὸ βόρειον Ἑλληνισμὸν δὲν σημειώνεται ἀκμὴ ἀρχοντολογίου.

Ἀλλά, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, πυρῆνες τοῦ ἀρχοντολογίου τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ μάλιστα τοῦ Μελενίκου, ὡς καὶ τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας (Βογασικόν, Μπλάτσι, Μοσχόπολις) διὰ τῆς δράσεώς των ἐν Βιέννῃ, θεωροῦνται ὡς «πρωτοπόροι δυνάμεις τῆς Ἐθνεγεροσίας».

Εἰς τὴν σημερινὴν Ἑλλάδα ἔχουν ἰσοπεδοθῆ κάτω ἀπὸ τὸν δημοκρατικὸν ὀδοστρωτήρα αἱ παραδόσεις περὶ εὐγενεῖς καταγωγῆς καὶ ἀρχοντολογίου τῶν πολιτῶν τῆς, περισσότερον ἀπὸ τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξακολουθοῦν, ἔστω καὶ συμβολικῶς, νὰ διατηροῦν τοὺς τίτλους των οἱ εὐγενεῖς (Ἀγγλία, Γαλλία, Βέλγιον, Ὀλλανδία, Δυτ. Γερμανία, Ἰταλία, Ἰσπανία, Πορτογαλία).

Ἀρχοντολόγιον εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπῆρχε καὶ πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, μέλη δὲ τῶν ἀρχοντικῶν οἰκογενειῶν ἐθεώρησαν καθήκον των νὰ λάβουν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821 καὶ νὰ προσφέρουν κατὰ τὴν πολυετῆ διάρκειάν του τὴν πολύτιμον δι-οικητικὴν των πείραν, τὸ κῦρος τῆς ὑψηλῆς των θέσεως,¹⁾ γενναίας εἰσφορὰς

1) Οἱ Τούρκοι, κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Μομεμβασίας, δὲν ἐδέχοντο νὰ παραδοθῶν εἰς τοὺς ὀπλαρχηγούς, παρά μόνον εἰς τὸν πρίγκηπα Ἀλέξανδρον Καντακουζηνόν. Σχετικῶς ὁ Διον. Κόκκινος, εἰς τὴν «Ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως» (Ἀθῆναι, 1932 τόμ. 2ον, σελ. 262, γράφει : «... Διὰ τοὺς Τούρκους ἡ Γερουσία δὲν ἐφείλκε τὴν ἐμπιστοσύνην ἢ οἱ ὀπλαρχηγοί. Ἀπερρίφθησαν λοιπὸν αἱ προτάσεις παραδόσεως τοῦ φρουρίου...», «...ὁ Ὑψηλάντης διώρισεν ἀντιπρόσωπόν του διὰ τὰς διαπραγματεύσεις τὸν πρίγκηπα Ἀλέξανδρον Καντακουζηνόν, εἰς τὸν ὅποιον ἐδόθησαν γενικαὶ ὁδηγίαι. Ὁ Καντακουζηνὸς εἶχε τὴν ψυχολογίαν γενναίου Εὐρωπαίου ἀξιωματικοῦ, ὑποχρεωμένου νὰ σέβεται τοὺς ἄλλους μίᾳς συνθήκης, πού θὰ ἐπέγραφε». Εἰς

εις χρήμα, κοσμήματα και αὐτὴν τὴν ζωὴν των. Οἱ Καντακουζηνοί, οἱ Μουρούζηδες, οἱ Σοῦτσοι, οἱ Νοταράδες, ὁ Μαυροκορδάτος, οἱ Μαυρομιχαλαῖοι, οἱ Κουντουριῶται, ὁ Πετράκης, ὁ Σκαναβῆς, ὁ Ἐμμανουὴλ Παπαῶς, ὁ Καποδίστριας καὶ ἄλλοι.

Παραλλήλως πρὸς τὴν πολύτιμον αὐτὴν ὀργανωτικὴν καὶ παντοειδῆ ἐνεργὸν δρᾶσιν τῶν ἀρχόντων, προσετέθη τότε καὶ ἡ σοβαρὰ ἐνεργὸς σύμπραξις τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανικοῦ Κλήρου ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦ Διάκου μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν Μητροπολιτῶν, ἐνῶ εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν παρατηρεῖται, ὅτι Ἄρχοντες καὶ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἐκηρύχθησαν ἐχθροὶ τῆς. Τοῦ φαινομένου αὐτοῦ ἐνεργὸς καὶ ριζοσπαστικὴ ἐκδήλωσις ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὴν 4ην Ἰουνίου 1797 πυρπόλησις τῆς Χρυσῆς Βίβλου τῆς ἀριστοκρατίας ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐν μέσῃ πλατείᾳ τοῦ Ἁγίου Μάρκου τῆς Βενετίας ¹⁾.

Εἰς τὰ σημεῖα αὐτὰ τῶν καιρῶν ὑπέκυψε τότε καὶ δὲν ἐπέζησεν ἡ ἄλλοτε πανίσχυρος Ἐνετικὴ Δημοκρατία τῶν Εὐγενῶν τῆς Βενετίας.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρ' ὅλην τὴν σοβαρὰν συμμετοχὴν τῶν ἀρχόντων εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821, παρατηρήθη μία ριζικὴ ἀλλαγὴ, ὡς πρὸς τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ λαοῦ πρὸς τοὺς ἕως τότε ἄρχοντας, ἐπὶ Καποδιστρίου, μεταδοθεῖσα ἐκ Παρισίων ὑπὸ τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ.

Καὶ ἐνῶ βλέπομεν εἰς τὰ Ἐπτάνησα νὰ διατηροῦνται οἱ τίτλοι εὐγενῶν καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἀγγλοκρατίας (Ρώμας, Λομβάρδος κ. ἄ.) εὐθὺς μετὰ τὴν ἔνωσιν ἐπέρχεται μία ἀτονία τοῦ ἀρχοντολογίου των καὶ ἀρχίζει νὰ ἐπισκιάζεται ἀπὸ τὴν ἀνατέλλουσαν ἀκτινοβολίαν τῆς νέας ἀριστοκρατίας τοῦ ἀρτισυστάτου Βασιλείου, ἐπὶ Δυναστείας Ὀθωνος καὶ Γεωργίου τοῦ Α', ἃν καὶ δὲν ἀπενέμοντο εἰδικοὶ τίτλοι εὐγενείας.

σελ. 267: «...Ὁ Καντακουζηνός, πού κατὰ τὰς ὥρας, πού τὸν ἐπεσκέφθησαν οἱ Τοῦρκοι ἀπεσταλμένοι, ἐδιάβαζε ἕνα ἱστορικὸν βιβλίον περὶ παλαιότερων πολέμων εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ εἶχε σταθῆ, κατὰ σύμπτωσιν, εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς ἀλώσεως τῆς Μονεμβασίας, τό 1375, ἀπὸ τὸν Καντακουζηνόν, εἶπε δεικνύων τὴν ἀνοικτὴν σελίδα εἰς τοὺς Τοῦρκους : — Κυττάξετε ἐδῶ καὶ πέστε εἰς τοὺς ἀρχηγούς σας, ὅτι ἡ Μονεμβασία δὲν θὰ παραδοθῆ διὰ πρώτην φορὰν εἰς ἕνα Καντακουζηνόν»... «...Οἱ ἀγάδες ἐζήτησαν ἀμέσως νὰ τοὺς στείλῃ ὁ Καντακουζηνός ἀντιπροσώπους του, διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ σύνταξιν τῆς συνθήκης καὶ ἐκεῖνος τοὺς ἀπέστειλε (εἰς σελ. 270) τὸν Κομνηνὸν Ἀφεντούλιεφ καὶ δύο ἄλλους ἀκόμη». «... Ὁ Καντακουζηνός κατῴρθωσε διὰ τῆς ἐπιβολῆς του ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν σωμάτων νὰ τηρηθῆ ὁ ὅρος τοῦ σεβασμοῦ τῆς τιμῆς καὶ τῆς ζωῆς τῶν παραδοθέντων». Καὶ εἰς σελ. 213 : «...Οἱ πολιορκούμενοι εἰς τὴν Μονεμβασίαν Τοῦρκοι, ἀπὸ καιροῦ ἤδη στενοχωρούμενοι ἤθελαν νὰ παραδοθοῦν. Τοῦτο ὁμως τοὺς ἐτρόμαζε, διότι δὲν εἶχαν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν λόγον τῶν πολιορκούντων, ὅτι θὰ ἐσέβοντο τὴν ζωὴν των καὶ ὅτι θὰ ἐξεπλήρωναν τοὺς ὅρους τῆς παραδόσεως».

1) Ἐλένης Ε. Κούκου «Ἡ Ὁρθόδοξος μονὴ εὐγενῶν Ἑλληνίδων Βενετίας, 1599 - 1829», Ἀθῆναι, 1965. σελ. 123.

Εἰς τὴν Ζάκυνθον ἔμεινεν ὡς ἀποχρωματισμένον κατάλοιπον μέχρι σήμερον τὸ «Τάγμα τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου».

Εἰς τὴν Μακεδονίαν, Δυτικὴν, Κεντρικὴν καὶ Ἀνατολικὴν, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας διεκρίθησαν οἱ Ἕλληνες κάτοικοί της καὶ οἱ ἐγκατασταθέντες εἰς τὴν Βιέννην, Βουδαπέστην, ὡς καὶ εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν, διὰ τῆς ἀξίας των, ἔφθασαν εἰς τὰ ἀνώτερα καὶ ὑπάτα ἀξιώματα, μέχρι τοῦ τίτλου τοῦ βαρόνου (Σίνας, Δούμπας, Κ. Χρηστομάνος κ.ἄ.).

Ἐκεῖ ἴδρυσαν οἱ Μακεδόνες αὐτονόμους Κοινότητες μὲ ἐκκλησίας, σχολεῖα, τυπογραφεῖα, βιβλιοθήκας καὶ ἦλθον εἰς ἐπικοινωνίαν καὶ ἐπιγαμίαν μὲ τοὺς ἀνωτάτους κύκλους ἔμπορικοὺς καὶ πνευματικοὺς τῆς Αὐστρίας, Οὐγγαρίας καὶ Ρουμανίας.¹⁾

Ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνος οἱ εἰς Βιέννην ἐγκατεστημένοι Ἕλληνες Μακεδόνες ἦσαν τόσον πολυπληθεῖς καὶ σημαίνοντες, μὲ οἰκονομικὴν ἀκμὴν καὶ μεγάλην μόρφωσιν, ἔμπλεοι ἐνθόου πατριωτισμοῦ, ὥστε δὲν δύναται νὰ ἐννοηθῇ διάδοσις, ὑπόστήριξις καὶ πρόοδος τῆς προεπαναστατικῆς δράσεως τοῦ Ρήγα καὶ τοῦ Καποδιστρίου, χωρὶς τὴν κυριαρχοῦσαν αὐτὴν σοβαρὰν συμμετοχὴν τῶν ἐν Βιέννῃ Ἑλλήνων Μακεδόνων.²⁾

Μεταξὺ τῶν ἀνωτέρω Μακεδόνων οἱ ἐκ Μελενίκου καταγόμενοι — (εἰς τοὺς ὁποίους συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ Χρηστομάνοι) — ἦσαν ἰδιαίτερος δυναμικοὶ καὶ προοδευτικοί. «Ἐν Βιέννῃ δέ, τονίζει ὁ ἱστορικός μας συγγραφεὺς Πέτρος Πέννας, ὅπου ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ δευτέρου ἡμίσεως τοῦ 18ου αἰῶνος συνιστῶνται δύο Ἑλληνικαὶ Κοινότητες, ἡ τῶν Τούρκων ὑπηκόων δηλαδή, καὶ τῶν Αὐστριακῶν ὑπηκόων, οἱ Μελενίκιοι ἄποικοι εὐρίσκονται μεταξὺ τῶν πρωταγωνιστούντων τόσον εἰς τὴν σύστασιν, ὅσον καὶ εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος».³⁾

Εὐτυχῶς ἔχομεν μίαν σαφεῖ ἐικόνα τῆς πλοκῆς τῶν ἐπιγαμιῶν τοῦ ἀρ-

1) Σπυρ. Λουκάτου «Ὁ πολιτικὸς βίος τῶν Ἑλλήνων τῆς Βιέννης», 15ος τόμος Δελτίου Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήναι 1961, σελ. 337: «Οἱ Αὐστριακοί, οἱ μὴ ὠθούμενοι ἐξ ἀπολυταρχικῶν πεποιθήσεων, ἔβλεπον τοὺς Ἕλληνας, συνεδίων μετ' αὐτῶν, προήρχοντο εἰς δεσμοὺς συγγενείας, ἐξετίμων καὶ συνεπάθουν αὐτούς. Καὶ ἡ ἐκτίμησις αὐτῆ ἐδημιούργει τὴν θάσιν τοῦ Αὐστριακοῦ φιλελληνισμοῦ καὶ ἐμμέσως τοῦ Δυτικοῦ. Ἀπ' αὐτῆς τῆς σκοπιᾶς αἱ αὐτόνομοι κοινότητες γενικῶς, καὶ τῆς Βιέννης εἰδικῶς, προσέφερον καὶ ἄλλην ὑπηρεσίαν εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἐμποροὶ καὶ λόγιοι ἐν Βιέννῃ μοχθοῦντες καὶ πρωτοποροῦντες ἐδημιούργησαν «κράτος ἐν κράτει». Οὗτοι εἶναι καὶ καθολικῶς αἱ π ρ ω τ ο π ὀ ρ οὶ δ υ ν ά μ ε ι τ ς τ ῆ ς Ἑ θ ν ε γ ε ρ σ ι α ς».

2) Παλλατίδου Ἀναστασίου «Ἐπόμνημα ἱστορικὸν περὶ ἀρχῆς καὶ προόδου καὶ τῆς σημερινῆς ἀκμῆς τοῦ ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικοῦ οἰκισμοῦ», Βιέννη, 1945, σελ. 13.

3) Πέτρου Πέννας «Ἀνατολικομακεδόνες ἄποικοι ἐν Αὐστρουγγαρία», «Ἡ Καθημερινή» τῆς 12-9-1938.

χοντικοῦ οἴκου τῶν Χρηστομάνων τοῦ Μελενίκου, χάρις εἰς τὸ διασωθῆν ἰδιόχειρον σκαρίφημα τοῦ Κώστα Ἐναστ. Χρηστομάνου (1867 - 1911), τὸ ὁποῖον εὐγενῶς μᾶς παρεχωρήθη ὑπὸ τοῦ κ. Νατάλη Ἐμμ. Πέτροβιτς, (βλέπε σελ. 281 - 282) τοῦ πρωτοτύπου εὐρισκομένου εἰς χεῖρας κληρονόμων τῆς ἀειμνήστου Λιλίκας χήρας Καλίνσκη, θυγατρὸς Ἀντωνίου Ἐναστ. Χρηστομάνου.

Εἰς τὴν εἰκόνα αὐτὴν ἀριθμοῦνται, πλέον τῶν δέκα, οἰκογενειακὰ οἰκόσημα διαφόρων ἀρχοντικῶν οἴκων, Χρηστομάνου, Ζάχου (Zacco) Χοῖδᾶ, Πέτροβιτς, Καζάσση, Ράϊκοβιτς, Τίρκα (Türkka) Λίντερμάγερ, Μπενιζέλου, Λασκαρίδου, Τυφοξύλου καὶ ἄλλων.¹⁾

Αἱ πρωτοπόροι αὐταὶ δυνάμεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Βιέννης συνέπραξαν εἰς τὴν κίνησιν τοῦ Ἐθνεγέρτου Ρήγα Φερραίου ἢ Βαλεστινῆ, καὶ τοῦ συνεργάτου του Φιλίππου Πέτροβιτς, τοῦ ὁποῖου τὸν πατέρα Ἰωάννην Πέτροβιτς βλέπομεν μετὰ εἰκοσαετῆ ἐκτοπισμὸν νὰ ἐπανέρχεται εἰς τὴν Βιέννην, μὲ τοὺς συνεργάτας του Γ. Θεοχάρην, Ἰωάν. Μαυρογένην καὶ Βασ. Ρίζον.²⁾

Ὁ καθηγητὴς Πανεπιστημίου καὶ ἱστορικὸς συγγραφεὺς Ἀπόστ. Δασκαλάκης εἰς τὸ βιβλίον του «Rhigas Velestinlis» (Paris, 1937) σημειώνει τὰ κατωτέρω (εἰς σελίδας 115, 154, 161 καὶ 167) διὰ τοὺς συντρόφους τοῦ Ρήγα Φερραίου, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ Μακεδόνες τῆς Βιέννης.

σ. 115. «Comme l' atteste l' enquête autrichienne, un des conspirateurs, Petrovitch, sans doute au nom de tous les autres, avait écrit une lettre au fameux homme d' état et théoricien de la Revolution, l' abbé Sieyès et une autre lettre à François Barthélémy, membre du Directoir entre Mai et Août 1797».

1) J. B. Rietstap «Armorial General Amsterdam Gouda 2ième Edition 1884 - 87, ὅπου περιγράφονται λεπτομερῶς οἱ θυρεοὶ τῶν ἀνωτέρω οἴκων.

2) Ἑλένης Ἐ. Κούκου «Ὁ Καποδίστριας καὶ ἡ παιδεία», Ἀθήναι, 1958, σελ. 65 : «Εἶναι πράγματι ἄξιον ἰδιαιτέρας σημειώσεως τὸ συγκινητικὸν γεγονός, ὅτι εἴκοσι περίπου ἔτη μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας Ρήγα Βαλεστινῆ, ἀνευρίσκομεν τοὺς διαφυγόντας τὸ μαρτύριον, μετὰ τὰς θασσανιστικὰς ἀνακρίσεις καὶ τὰ ἄλλα δεινοπαθήματα, ἐπιζῶντας συντρόφους καὶ συνεργάτας τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ ἐγχειρήματος, τὸν Γ. Θεοχάρην, τὸν Ἰ. Μαυρογένην καὶ τὸν Ἰ. Πέτροβιτς, ὅστις εἶναι πιθανῶς ὁ πατὴρ τοῦ Φιλίππου Πέτροβιτς, καὶ τὸν Β. Ρίζον, συνεχίζοντας τὴν πατριωτικὴν αἰτῶν δρᾶσιν εἰς ἄλλους τομεῖς καὶ ἐκδηλοῦντας ἐνεργῶς τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν διὰ τὸ γένος των».

Καὶ περαιτέρω : «... εἰς τὸ Καταστατικὸν τῆς ἰδρύσεως ἐν Βιέννῃ τοῦ νέου «Συλλόγου - ἀπέφυγαν τότε νὰ τὸν ὀνομάσουν Ἐταιρεία» ἐκ φόβου παρακολουθήσεως τῶν κινήσεών της ἀπὸ τὴν Αὐστριακὴν Ἀστυνομίαν - «Χριστιανικῆς Βοηθείας ἐνδεῶν ὁμογενῶν» 15-9-1816 ὑπογράφουν οἱ ἐκλεγέντες Ἐ π ί τ ρ ο ο ι ὁ Ἰωάννης Πέτροβιτς καὶ ὁ Ἐμμανουὴλ Χρηστομάνος.

Κώστας Ἄν. Χρηστομάνος
(εἰς νεαρὰν ἡλικίαν)

Κώστας Ἄν. Χρηστομάνος
(ὁ ἱδρυτὴς τῆς Ν. Σκηνῆς συγγραφεὺς, ποιητὴς, μὲ
τὸν τίτλον βαρώνου.) 1867 — 1911

σ. 154. «Les accusés étaient au nombre de dix - huit. Voici leur noms : Rhigas Velestinlis, Eustratios Argenti, Dimitre Nicolaidis, Panayotis Emmanouel, Emmanouel Emmanouel, Antoine Coronios, Theocharis Tourountzias, Jean Caradjas, André Moussoutis, Constantin Amiros, Philippe Petrovitch, Georges Theocharis, Georges Poulios, Gaspard Peters, Constantin Toulivos et Constantin Doucas. Tous étaient d'origine greque, á l' exception de Peters qui, d' ailleurs, n' était mêlé que par hasard, à une affaire dont il ignorait le fond».

σ. 161. «Philippe Petrovitch âgé de 17 ans, c' était le plus jeune, le plus passioné, le plus bruyant de tout.

...il s' en suit que Petrovitch était certainement fils d'un Grec»

σ. 167. «Sans perdre de temps, le lendemain 28 Avril 1798, le Ministère communique à la Préfecture de la Police, la décision impériale et ordonne l' expulsion immédiate hors du territoire de l' Autriche, des accusés : Philippe Petrovitch, George Theocharis, Georges Poulivos, Gaspard Peters et Constantin Doucas».

Θεοδόσιος Πέτροβιτς
 Ιατρός παθολόγος τοῦ Πανεπιστημίου Πάδοβας
 (1800 — 1873)

Ἐλισσάβητ, σύζυγος Θεοδοσίου Πέτροβιτς,
τὸ γένος Ἀναστασίου Χρηστ. Χρηστομάνου
1812 — 1885

Ὁ ἴδιος διαπρεπῆς ἱστορικός συγγραφεὺς εἰς τὸ βιβλίον του περὶ Ρήγα Βελεστινλή ἀναφέρει διὰ τὸν Φίλιππον Πέτροβιτς καὶ τὰ κατωτέρω: (σελ. 243).

«Δεκαεπταετῆς μόλις ὁ Φίλιππος Πέτροβιτς εἶχε γνῶσιν τῶν ἐπαναστατικῶν σχεδίων καὶ μετεῖχε πολλάκις τῶν συγκεντρώσεων τῶν συνωμοτῶν, ὑπάλληλος τῶν καταστημάτων Ἀργέντη, ἐνὸς ἐκ τῶν πλέον ἀφωσιωμένων καὶ ἐμπίστων συνεργατῶν τοῦ Ρήγα, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπιδεικνύων τὸν νεανικὸν μέχρι παραφορᾶς ἐνθουσιασμόν του διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Πέτροβιτς συντάξε μίαν ἐπιστολὴν ἀπευθυνομένην πρὸς τὸν περιώνυμον ἐπαναστάτην καὶ πολιτειολόγον ἄββᾶν Sieyès».

Καὶ εἰς σελ. 251 ὁ Ἀπ. Δασκαλάκης προσθέτει: ὁ δεκαεπταετῆς Πέτροβιτς καὶ ἄλλοι, νεαροὶ κατὰ τὸ πλεῖστον, ἔφηβοι ἀκόμη, ἀν ἀπεκῆρυσσον τὴν ἰδέαν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος των, πρέπει νὰ θεωρηθῆ βέβαιον, ὅτι δὲν θὰ ἐλάμβανον τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου ἢ τῆς ἔξορίας. Ἐν τούτοις κατατυραννόμενοι ἐπὶ μῆνας εἰς τὰ μπουδρούμια τῆς ἀστυνομίας τῆς Βιέννης, συνέχισαν νὰ διακηρύσσουν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς των, ὅτι ἐπεθύμουν τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπίσης ὁ καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης Πολυχρόνης Ἐνεπεκίδης, ἱστορικός συγγραφεὺς καὶ δεινὸς ἐρευνητῆς, γράφει διὰ τὸν συνεργάτην τοῦ Ρήγα Φερραίου, τὸν Πέτροβιτς, εἰς τὸ βιβλίον του «Ρήγας - Ὑψηλάντης - Καποδίστριας», εἰς σελ. 75, τὰ κάτωθι:

«Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1797 γεμίζει ὁ νεαρὸς συνεργάτης τοῦ Ρήγα, Πέτροβιτς, τρία κιβώτια μὲ ἔντυπα καὶ ἄλλα εἶδη καὶ τὰ στέλνει στὴν Τεργέστη, στὸ ὄνομα τοῦ ἐμπόρου Ἀντώνη Νιώτη. Ὁ Ρήγας ἔγραψε ἐν τῷ μεταξὺ στὸν ἐμπιστὸ τοῦ συνεργάτη Ἀντώνη Κορωνιδὸν νὰ πάη νὰ τὰ παραλάβῃ τὰ τρία κιβώτια».

Διὰ τὸν Φίλιππον Πέτροβιτς καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους τοῦ Ρήγα ὁμιλεῖ καὶ ὁ Διον. Κόκκινος εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως (τόμ. 1ος, σελ. 94):

«... ἐνοχοποιήθησαν ὡς σύντροφοι καὶ ὁμόφρονές του καὶ συνελήφθησαν τὴν 13ην Δεκεμβρίου 1797 πέντε Ἕλληνες, ὁ ἔμπορος Εὐστράτιος Ἀργέντης, ὁ ἰατρὸς Δημήτριος Νικολαΐδης, ὁ Παναγ. Ἐμμανουήλ, ὁ Φίλιππος Πέτροβιτς καὶ ὁ Γεώργιος Πούλιος».

Πολλοὺς ἐκ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ σκαρίφημα τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν Χρηστομάνων ἀνευρίσκομεν ὡς ἐπιτρόπους καὶ δωρητὰς τοῦ ἐν Βιέννῃ Ὁρθοδόξου Ναοῦ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου⁸⁾.

Τὸν Χρῆστον Μᾶννον 1798 (σελ. 73) τὸν Σταμ. Ράϊκοβιτς 1783

8) Σωφρ. Εὐστρατιάδου «Ὁ ἐν Βιέννῃ Ναὸς τοῦ Ἀγ. Γεωργίου καὶ ἡ Κοινότης τῶν Ἑλλήνων Ὁθωμανῶν ὑπηκόων», Ἀλεξάνδρεια 1912.

(σελ. 72) Παν. Ράϊκοβιτς 1838 καὶ Ἀναστ. Καζάσσην 1829 (σελ. 198) τὸν Ἀναστ. Ἐμμ. Παπᾶν 1822, υἱὸν τοῦ Σερραίου Ἀρχιστρατήγου τῶν Μακεδονικῶν ἐνόπλων δυνάμεων κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821 Ἐμμινουήλ Παπᾶ (σελ. 75) Μανώλην Χρηστομᾶνον 1814 (σελ. 74) Ἰωάννην Πέτροβιτς 1816, 1830 (ὡς εὐεργέτην, σελ. 76, 92, καὶ 199).

Ἐπίσης παρατηροῦμεν, ὅτι εἶχεν ἐπικρατήσει, ἴσως διὰ σκοπιμότητα, πλεῖστα ἐπίθετα Ἐπιτρόπων τοῦ ναοῦ τούτου Ἑλλήνων προυχόντων τῆς Βιέννης, νὰ ἔχουν τὴν κατάληξιν - βίτς⁸, χωρὶς βεβαίως νὰ πρόκειται περὶ Σλαύων⁹.

Ἡ οἰκογένεια Πέτροβιτς, ἣτις ἔχει στενὸν συγγενικὸν σύνδεσμον μὲ τὸν ἀρχοντικὸν οἶκον Χρηστομάνου (Χρήστου Μάννου, ὡς ἀναγράφεται εἰς τὸ σκαρίφημα τοῦ γενάρχου, ποὺ παρατίθεται εἰς τὴν παρούσαν μελέτην) εἶναι ὡσαύτως ἀρχοντικὴ καὶ ἐκ ρίζης Ἑλληνικὴ.

Ἡ κατάληξις τοῦ ἐπιθέτου Πέτροβιτς, ὡς καὶ τῶν ἄλλων συντρόφων του, ἣτις συναντᾶται εἰς γιουγκοσλαβικὰ καὶ ρωσικὰ ἰδίως ἐπίθετα, πιθανῶς νὰ προσετέθη εἰς τὸ ἐπίθετον Πέτρου, διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ τελευταίου γράμματος υ.

Οἱ παλαιότεροι πρόγονοι τῆς οἰκογενείας Πέτροβιτς ἑκατοίκων, δι' ἐμπορικὸς λόγους, εἰς τὴν Δαλματίαν καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Βιέννην.

Ἄλλως τε, ἡ ἀλλαγὴ ἑλληνικῶν ἐπιθέτων τῶν ἐν τῷ ἔξωτερικῷ ὁμογενῶν μας εἶναι, ὡς γνωστόν, φαινόμενον παλαιότατον καὶ πολὺ συνηθισμένον.

Ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅπου οἱ περισσότεροι Ἑλληγες ἀμερικανοποιοῦν τὸ ἐπίθετόν των. Καὶ ὁ Ἑλληνικῆς καταγωγῆς σημερινὸς Ἀντιπρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τὸ ἐπίθετόν του ἀπὸ Ἀναγνωσιόπουλος τὸ ἔκαμε Ἀγκνιους (Agnius). Ἐπίσης ὁ Τὸμ Πάπας (Θωμᾶς Παπαδόπουλος), Θώμσον (Θωμόπουλος) κλπ. Καὶ τὰ ἐπίθετα τοῦ Φιλικοῦ Τσακάλωφ, τοῦ μεγάλου εὐεργέτου Ἀβέρωφ, τοῦ ἐξόχου πατριώτου Μοσκώφ κ. ἄ. ἀνήκουν εἰς Ἑλληνας ἰδίως τῆς Ρωσίας. Τοῦτο ἐπεβάλλετο οὐχὶ μόνον ἐξ ἐμπορικῶν λόγων, ἀλλὰ συνήθως διὰ νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ καταλάβουν δημοσίας ἢ στρατιωτικὰς ἢ ἄλλας ἐμπιστευτικὰς θέσεις, ὡς καὶ διότι ὠρισμένα ἐπίθετα προφέρονται δυσκόλως ὑπὸ τῶν ξένων τοῦ τόπου¹⁰).

9) Ἐνθ' ἀνωτέρω: Κῆρος Νικόλιτς σελ. 87, Ἰωάν Βέλιοβιτς σ. 83, Δ. Μιχάλοβιτς σ. 81, Ἄνδρ. Τίρκα (ἐκ Βοσκοπόλεως εὐεργέτης) σ. 85, Δ. Παπάζοβιτς. Π. Ἐνεπεκίδη «Ἑλληνικαὶ Ἐταιρεῖαι καὶ ἔμποροι ἐν Βιέννῃ ἀπὸ τὸ 1766», Θεσσαλονίκη, 1959, σελ. 29, 39, 45, 46. Χριστόφορος Νικόλεβιτς, Θεόδωρος Δημήτροβιτς, Ἀπόστολος Πόποβιτς, Νικόλας Πέτροβιτς, Γεώργιος Πέτροβιτς, Ἄνδρέας Τίρκα (Türkka) σελ. 4.

10) Σχετικῶς μοῦ διηγήθησαν κάποτε οἱ γονεῖς μου τὸ κάτωθι ἀνέκδοτον: Ὁ θεῖος καὶ νουνός μου Ἀναστάσιος Τρ. Τριανταφυλλίδης (ἀδελφός τῆς μητρός μου) εἰς μίαν ἐμποροπανήγυριν (γιάρμακα) εἰς τὴν Ρωσίαν, ἐπὶ Τσάρου, ἔβαλε εἰς τὴν πρόσοφιν

ΑΠΟΓΟΝΟΙ ΤΩΝ ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΩΝ

Ἡ μεγάλη οἰκογένεια Χρηστομάνου, καταγομένη, ὡς ἕδομεν ἐκ παλαιοῦ ἀρχοντικοῦ οἴκου τοῦ ἱστορικοῦ Μελενίκου, προσέφερεν, ὅπως θὰ ἀναπτύξωμεν εἰς ἄλλην εὐκαιρίαν, πλείστας ὑπηρεσίας εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ἰδίως δὲ εἰς τὰς ἐπιστήμας Ἱατρικῆς, Χημείας καὶ Παιδαγωγικῆς.

Εὐθὺς μετὰ τὸν γενάρχην Ἰωάννην διακρίνεται ὁ Χρῆστος Μᾶννος εἰς τὴν Βιέννην πλέον, φίλος τοῦ Σίνα, ὡς εὐπορος προύχων τῆς ἐκεῖ Ἑλληνικῆς Κοινότητος. Εἶναι φίλος καὶ γνωστὸς τῶν ἀδελφῶν Πούλιου, ἐνισχύει μὲ χρήματα τὸν ἀγῶνα τοῦ Ρήγα, τοῦ ὁποῦ ἡ σύλληψις καὶ τὸ τραγικὸν τέλος τοῦ ἰδίου καὶ τῶν συντρόφων του τὸν ἀφίνει κατάκαρδα πληγωμένον. ¹¹⁾

Ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους του οἱ πλέον διάσημοι ὑπῆρξαν :

Ὁ Ἀναστάσιος Κωνστ. Χρηστομᾶνος, 1841 - 1906 (σ. 277) καθηγητὴς τῆς χημείας ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν καὶ πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἰδρυτῆς τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σόλωνος Χημείου (1889) καὶ κύριος θεμελιωτῆς τῆς Χημείας εἰς τὴν Ἑλλάδα. ¹²⁾

Τὸ 1861 ἐνυμφεύθη τὴν Ἀθηναῖαν Von Lindermayer, κόρην τοῦ σοφοῦ ἱατροῦ τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος καὶ τῆς Αἰκατερίνης Προκοπίου Μπενιζέλου.

Ὁ Κωνσταντῖνος Ἀναστασίου Χρηστομᾶνος 1867 - 1911 (σελ. 271). Ἄν καὶ ἀδικηθεὶς ἀπὸ τὴν φύσιν, διότι λόγῳ σπονδυλίτιδος ἔπαθε κύφωσιν, κατώρθωσε, μὲ τὰ ἐξαιρέτα πνευματικά του χαρίσματα, νὰ γίνῃ λόγιος, γλωσσομαθής, ποιητῆς, συγγραφεὺς καὶ σκηνοθέτης, νὰ δώσῃ τὴν πρώτην ᾠθῆσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐξέλιξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου ἰδρύσας τὴν «Νέαν Σκηνὴν».

Καθηγητῆς τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν Αὐλὴν τῆς Αὐτοκρατείας τῆς Αὐστρίας Ἐλισάβετ, διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Innsbruck (1891), ἔλαβε καὶ τὸν τίτλον τοῦ βαρώνου.

τοῦ καταστήματός του ζαχαροπλαστικῆς τὸ ὄνοματεπώνυμόν του «Α. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ». Μίαν ἡμέραν δύο μουζικκοὶ (Ρῶσοι χωρικοὶ) προσεπάθουν ἐπὶ πολλὴν ὥραν νὰ ἀναγνώσουν τὴν ἐπιγραφὴν, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσαν. Αἰφνης ὁ ἕνας ἐξ αὐτῶν λέγει εἰς τὸν ἄλλον :

— Ντουράκ ! (ἐλάκα) Γιὰ νασὸλ (τὸ θρῆκα). Τρι Ἰῶάν ὄντιν Φιλίππ (τρεις Γιάννηδες ἕνας Φίλιππος) !...

11) Λιλίκας Χρηστομάνου-Καλίνσκη «Οἱ ἐκ Μελενίκου Χρηστομᾶνοι», «Σερραϊκὰ Χρονικὰ» 1953, τόμος 1ος, σελ. 186-203.

12) Διὰ σταδιοδομίαν καὶ δρᾶσιν του. ἑλέπε : «Τεσσαρακονταετηρίς Ἀναστ. Χρηστομάνου», Ἀθήναι, 1906.

Ἀναστάσιος Κωνστ. Χρηστομᾶνος
Καθηγητὴς τῆς Χημείας Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
Ἰδρυτὴς τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σόλωνος (Ἀθηνῶν) Χημείου
1841 — 1906

Ἐπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων διαμορφωτῶν τῆς νεωτέρας ρεούσης Ἑλληνικῆς γλώσσης, τὴν ὁποίαν καὶ εἰσήγαγεν εἰς τὸ θέατρον.

Διὰ περισσοτέρας λεπτομερείας τῆς βιογραφίας του βλέπε τὰ σχετικὰ συγγράμματα περὶ τοῦ ἰδίου εἰς τὴν βιβλιογραφίαν (εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα).

Ἄντωνιος Ἀναστ. Χρηστομᾶνος
ἰατρός

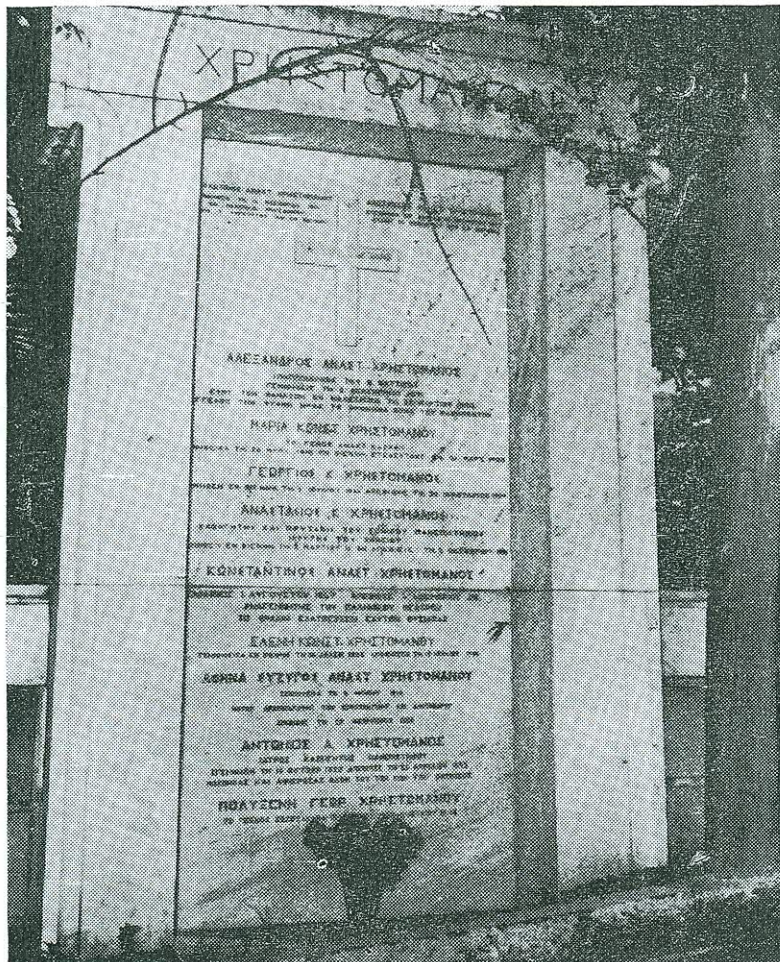
Καθηγητῆς τῆς Παθολογίας Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
1870 — 1933

Ὁ Ἀντώνιος Ἀναστ. Χρηστομᾶνος, ἰατρός διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης (1870 - 1933) καθηγητῆς τῆς Παθολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, ἐτιμήθη εἰς τὸν σιρατὸν ὡς «ἀνώτερος Γενικὸς Ἀρχίατρος». Βουλευτῆς Σερρών, Ὑπουργὸς Συγκοινωνίας ἐπὶ Οἰκουμένης (1926), πρόεδρος τῆς Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας, ὡς καὶ τῆς Γεωργικῆς Ἐνώσεως, ὑπῆρξεν ἐκ τῶν διασημοτέρων παθολόγων τῶν κρατῶν Αἴμου καὶ Ἀνατολῆς.¹³⁾

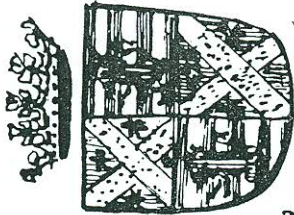
Ὁ Ἀλέξανδρος Ἀναστ. Χρηστομᾶνος (1871 - 1900). Ὡς ὑποπλοίαρχος τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ ἐν ὑπηρεσίᾳ εὗρε τραγικὸν θάνατον, εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του, ἀπανθρακωθεὶς κατόπιν ἐκρήξεως ἐπὶ πολεμικοῦ πλοίου, εἰς Ναύσταθμον Πόρου (σ. 289).

Ἡ ὀδυνηρὰ αὐτῆ ἀπώλεια τοῦ ἐκλεκτοῦ αὐτοῦ βλαστοῦ τῶν Χρηστομά-

13) Ἀναμνηστικὸν τεῦχος ἐκδοθὲν ἐπιμελεῖα Γεωργικῆς Ἐνώσεως, «ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ», Ἀθῆναι, 1933.

Τάφος Οἴκου Χρηστομάνων
Α' Νεκροταφείον Ἀθηνῶν

Cum Deo scuto.

Tobias Mairros

'Arabian's Egyptian Mairros.

Xpuzas Mairros.

roy. Arabian

Mairros's Spang

Arabian's

roy.

Transjordan

Arabian's

Arabian's

Arabian's Arabian's

Egyptian's Arabian's

Arabian's

roy. Arabian

Arabian's

Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's (Arabian's)

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Arabian's Arabian's

Σε Μύκονοι
Σε Πάνω
Σε Μύκονοι
Σε Πάνω

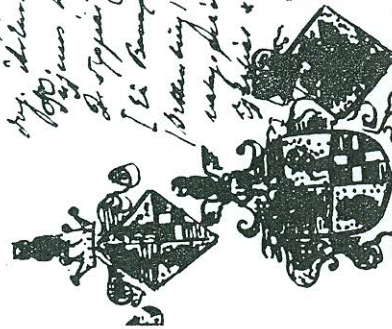

Καποδιστριαί

Αναστάσιος Καραγιάννης, Ακαδημία, Παρίσι, Γεν. Αποστολ. Αποστολ. Αποστολ. Αποστολ.

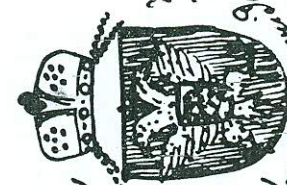
Σπυρίδης
Αλέξανδρος
Νικόλαος
Αναστάσιος
Αναστάσιος
Αναστάσιος
Αναστάσιος

Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης

Καραγιάννη

Καραγιάννης
Γ. 1847

Καποδιστριαί

Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης
Αναστάσιος Καραγιάννης

Γενεαλογικόν δένδρον Χρηστομάμων
Ιδιόχρητον σκαρίφημα Κόστα Αναστ. Χρηστομάμων

Αδελφός Μωρέας
Παρίσι 1847
Αδελφός Μωρέας
Παρίσι 1847

Αναστάσιος
Καποδιστριαί
Γ. 1854

Αναστάσιος
Καποδιστριαί
Γ. 1854
Αναστάσιος
Καποδιστριαί
Γ. 1854

Αναστάσιος
Καποδιστριαί
Γ. 1854

Τάφος Λασκαρίδου
Α' Νεκροταφείον *Αθηνών

νων, τοῦ συγκεντρώνοντος προσόντα μὲ ὑποσχέσεις δι' εὐρὸν μέλλον σταδιοδρομίας ἐν τῷ Β. Ναυτικῷ καὶ μὲ ἐμφάνισιν ἀριτίας ἀρρενωπῆς ἀξιοπρεπείας, συνεκίνησε βαθύτατα τὴν τότε Ἀθηναϊκὴν Κοινωνίαν. Ὁ θάνατός του δέον νὰ θεωρηθῆ ὡς σημαντικὴ προσφορὰ τῆς οἰκογενείας Χρηστομάνων πρὸς τὴν πατρίδα.

Ἐπὶ τοῦ τάφου του (οἰκογενειακὸς τάφος οἴκου Χρηστομάνων, Α' νεροταφεῖον Ἀθηνῶν, πλησίον τοῦ τάφου τοῦ Ἀν. Συγγροῦ) μαρτυρεῖ τὸ ἐπίγραμμα :

«ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΗΝ ΨΥΧΗΝ, ΗΡΩΣ ΤΟ ΦΡΟΝΗΜΑ, ΘΥΜΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΚΟΝΤΟΣ».

Διλίκα χήρα Ἀνδρέου Καλίνσκη (στρατηγοῦ) τὸ γένος Ἀντωνίου Χρηστομάνου καὶ μετέπειτα κόμησσα Μ. Marzani (1910-1968).

Αἰκατερίνη σύζυγος Λασκάρεως Λασκαρίδου τὸ γένος Κωνστ. Ἀναστ. Χρηστομάνου (σ. 286) ἀδελφὴ τοῦ Ἀναστ. Κ. Χρηστομάνου, καθηγητοῦ τῆς Χημείας (1842 - 1916) εὐρυτάτης μορφώσεως, τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Βιέννης, ιδρύτρια τοῦ ἐν Καλλιθέᾳ Διδασκαλείου Νηπιαγωγῶν καὶ τῶν λοιπῶν Νηπιαγωγείων.

Ἀφῆκε δύο διασήμους εἰς ἐπίδοσιν θυγατέρας: τὴν Σοφίαν Λασκαρίδου (σ. 287) διακριθεῖσαν διεθνῶς ὡς διαπρεποῦς ζωγράφου (1878 - 1965). Τὸ περιοδικὸν «ΕΙΚΟΝΕΣ» (Ἀπριλ. 1960) ἐδημοσίευσεν εἰδύλλιον τῆς μὲ τὸν ἑλληνολάτρην Περικλῆν Γιαννόπουλον, (1871—1910) δημοσιογράφον, συγγραφέα καὶ ποιητὴν, ὁ ὅποιος ἠτύοκτόνησεν εἰς Σκαρμαγκᾶν, ριφθεὶς ἔφιππος εἰς τὴν θάλασσαν.

Τὴν Εἰρήνην Λασκαρίδου, 1882 - 1958 (σ. 287), ἡ ὁποία μὲ ἀπέραντον μόρφωσιν, κάτοχος πολλῶν διπλωμάτων, διεκρίθη ὡς ιδρύτρια τοῦ «οἴκου τυφλῶν» ἐν Καλλιθέᾳ καὶ Ἀμαρουσίῳ, ἀποκληθεῖσα «Μαννούλα τῶν τυφλῶν» ὡς πρώτη εἰσαγαοῦσα εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀνάγνωσιν διὰ τοὺς τυφλοὺς¹⁴).

Ἀπόγονοι ἐν ζωῇ τῆς ἀνωτέρω οἰκογενείας εἶναι :

Ὁ Ἀναστάσιος Ἀντωνίου Χρηστομάνου, (σ. 288) ὁμότιμος καθηγητὴς τῆς Βιοχημείας τοῦ Πανεπιστ. Ἀθηνῶν καὶ μετέπειτα Θεσσαλονίκης (ἐγγονὸς τοῦ Ἀναστ. Κ. Χρηστομάνου, καθηγητοῦ τῆς Χημείας) υἱὸς τοῦ ἱατροῦ Ἀντωνίου Κ. Χρηστομάνου. Συνήθως διαμένει εἰς τὴν Λίμνην Εὐβοίας, ὅπου ἀπὸ ἐτῶν ἔχει ἰδιωτικὸν ἐργαστήριον Βιολογίας καὶ Βιοχημείας τῆς θαλάσσης καὶ ἐκεῖ συνεχίζει νὰ ἐργάζεται ἀσχολούμενος μὲ σημαντικὰς ἐργασίας.

14) Ν. Πέτροβιτς Εἰρήνη Λασκαρίδου (νεκρολογία) Σεραϊκὰ Χρονικά, τόμος 4ος σελ. 321—326.

Ἰωάννης Μάννος

ΚΑΘΑΡΟΓΡΑΦΙΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ
ΤΟΥ ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟΥ
ΣΚΑΡΙΦΗΜΑΤΟΣ (ΣΕΛ. 280-281)

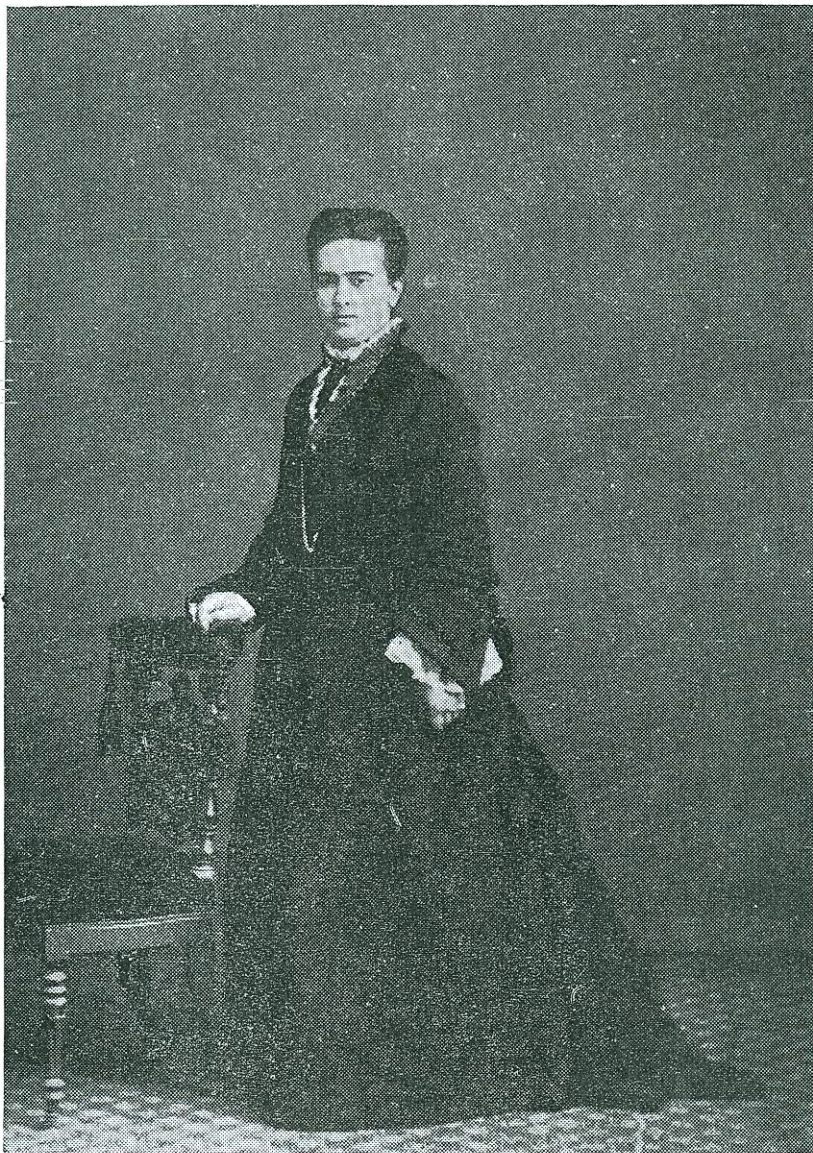
Ἀναστάσιος ἢ Ἐμμανουὴλ Μάννος

Χρῆστος Μάννος
νυμφ. Πετριάν

Ἀναστάσιος Χρήστου Μάνος καὶ Χρηστομάννος (Χρηστομάννος) ἐν. Αἰκατερίνη Ζάχου θυγ. Ἰωάννου Ζάχου (οἶκ. καταγωγῆς Ἰταλικῆς) (Zacco)	Ἐμμανουὴλ Χρήστου Μάννος καὶ Χρηστομάννος ἐνυμφ. Ἐλισάβετ Χοϊδᾶ (ἐξ ἐπισήμου οἴκ.)	Αἰκατερίνη ἐνυμφ. Κωνστ. Χατζημιχαήλ	Μαρία Χρῆστος νυμφ. Παναγιώτην Ράϊκοβιτς ἐκ Βοσνίας
Χρῆστος Χρηστομάννος, Ἐλένη, Μαρία, Ἐλισάβετ, Χρῆστος, Κων/νος, Ἐμμανουήλ, Ἰωάννης ἐν. Κ. ἐν. Θεόδωρον † ἐγ. 1815 ἐγ. 1818 ἐγ. 1820 Σάσσαν Πέτροβιτς † 1862 ἐν. Ἰουλιάν † 1888 ἐκ Δαλματίας ἐν. Μαρίαν Πέτροβιτς 26 Δεκ.	Καζάσση ἐκ Μελενί- κου τῆς Μα- κεδονίας	Κα(ο)ζάσση οἰκογένεια ἐπίσημος προυχόντων	Θεόδωρος Ράϊκοβιτς. Ἰωάννης (Νούσκας) Ράϊκοβιτς (ἐν Ρουμανία ἀξιω- ματικῶς)

<p>Ἀναστάσιος Χρηστομάν(ν)ος. Αἰκατερίνη, Γεώργιος, Ἑλένη, Ἀλέξανδρος, Ἀλεξανδρίνη</p>	<p>ἐνυμφ. Λάσκαριν ἐνυμφ. — — †</p>	<p>Πέτρου Πολυξένην Ζώτου</p>	<p>— — — — — †</p>	<p>Δημήτριος Θεόδωρος</p>
<p>Ἀθηναῖν Ἀρ.</p>	<p>ἐνυμφ. Λάσκαριν</p>	<p>Πέτρου</p>	<p>— — — — — †</p>	<p>†</p>
<p>Γεν. Λινδερμάιερ</p>	<p>ἐνυμφ. Λάσκαριν</p>	<p>Πέτρου</p>	<p>— — — — — †</p>	<p>†</p>
<p>θυγ. Ἀντωνίου Ἑρμάνου</p>	<p>ἐνυμφ. Λάσκαριν</p>	<p>Πέτρου</p>	<p>— — — — — †</p>	<p>†</p>
<p>Φήλικος ἱαπότου</p>	<p>ἐνυμφ. Λάσκαριν</p>	<p>Πέτρου</p>	<p>— — — — — †</p>	<p>†</p>
<p>Λινδερμάιερ.</p>	<p>ἐνυμφ. Λάσκαριν</p>	<p>Πέτρου</p>	<p>— — — — — †</p>	<p>†</p>
<p>ἐν Βαναφίας,</p>	<p>ἐνυμφ. Λάσκαριν</p>	<p>Πέτρου</p>	<p>— — — — — †</p>	<p>†</p>
<p>Settenburg (οἰκογ. καταγομένη ἐξ Ἑλβετίας Linderma-yer.)</p>	<p>ἐνυμφ. Λάσκαριν</p>	<p>Πέτρου</p>	<p>— — — — — †</p>	<p>†</p>
<p>Κωνσταντῖνος, Χαρίτων, Στεφανία, Ὀθων, Τίγκα ἐνυμφ. Μανουήλ Τυφόξυλος</p>	<p>ἐνυμφ. Λάσκαριν</p>	<p>Πέτρου</p>	<p>— — — — — †</p>	<p>†</p>
<p>Τέκνα οὐχὶ Cleo νόμιμα ...14 θυγάτηρ τῆς Viencence</p>	<p>ἐνυμφ. Λάσκαριν</p>	<p>Πέτρου</p>	<p>— — — — — †</p>	<p>†</p>
<p>Baronese de Merode Houfstale</p>	<p>ἐνυμφ. Λάσκαριν</p>	<p>Πέτρου</p>	<p>— — — — — †</p>	<p>†</p>
<p>Fretz : Marquise de Trelle</p>	<p>ἐνυμφ. Λάσκαριν</p>	<p>Πέτρου</p>	<p>— — — — — †</p>	<p>†</p>
<p>née 1851 (à Paris)</p>	<p>ἐνυμφ. Λάσκαριν</p>	<p>Πέτρου</p>	<p>— — — — — †</p>	<p>†</p>

Κωνσταντῖνος. Ἀντωνίος - Γεώργιος. Ἀλέξανδρος - Ἀγγιλλεύς. Μιχαήλ Μαξιμιλιανός. Μαρία - Ἀγγελικὴ - Λουὶ ἐγ. 1867 ἐγ. 1870 ἐγ. 1871 ἐγ. 1875 ἐγ. 19 Ἰουλίου 1875 ἐγ. 14 Δεκεμβρ. 1883

Αικατερίνη σύζ. Λασκάρεως Λασκαρίδου,
τό γένος Κωνστ. Ἄναστ, Χρηστομάνου
Ἰδρύτρια τῶν Νηπιαγωγείων καὶ Διδασκαλείου Νηπιαγωγῶν Καλλιθέας
(ἀδελφή τοῦ Ἄναστασίου Κ. Χρηστομάνου, καθηγητοῦ τῆς Χημείας)
1842 — 1916

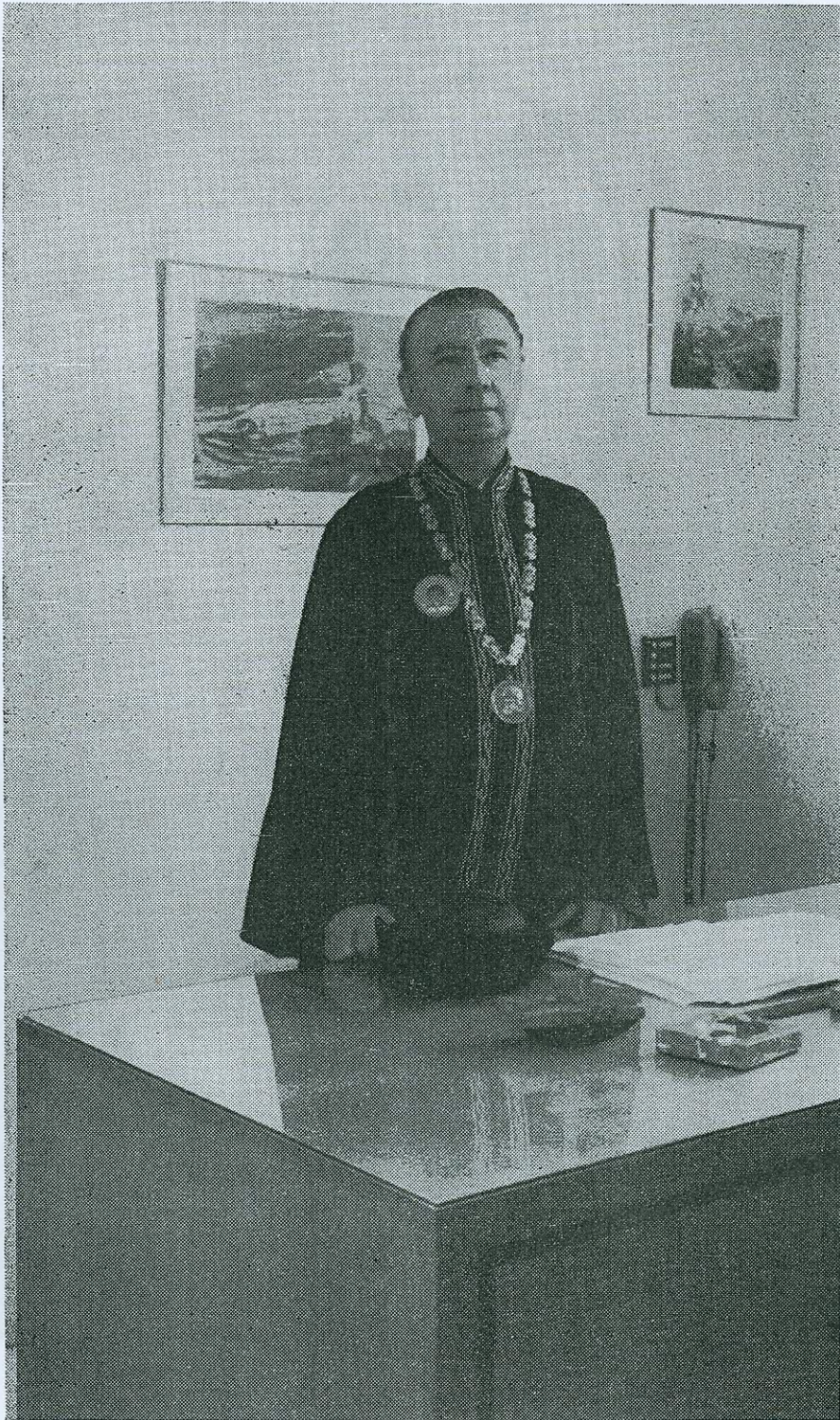
Οἰκὸσημον οἴκου Λασκαρίδου

Εἰρήνη Λασκαρίδου
«ἡ μαννοῦλα τῶν τυφλῶν»

Σοφία Λασκαρίδου
ζωγράφος

Ἀναστάσιος Ἀντωνίου Χρηστομᾶνος
ὁμότιμος Καθηγητὴς Βιοχημείας, Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ἀλέξανδρος Ἀναστ. Χρηστομάνος
Κυβερνήτης Τορπιλικῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Β. Ναυτικοῦ
1871—1900

Ἑλένη Ἀναστασίου Χρηστομάνου (θυγάτηρ τοῦ προηγουμένου).

Ἡ Ἀλεξάνδρα Γεωργίου Χρηστομάνου (γεν. 1880) ἐκ μητρὸς τῆς Πολυξένης Ζώτου (1855 - 1944) συνταξιούχος, τέως ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν διευθύντρια τοῦ Χατζηκυριακείου Πειραιῶς καὶ Γενικὴ Ἐπιθεωρήτρια τῶν ὀρφανοτροφείων τοῦ Κράτους. Ὁ πατὴρ τῆς Γεώργιος (1844 - 1904) ἀδελφὸς τοῦ Ἀναστ. Κ. Χρηστομάνου, καθ. τῆς χημείας, ὑπηρέτησεν ἐπὶ μακρὸν ὡς ἀνώτατον στέλεχος τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ κ. Ἀλεξάνδρα Χρηστομάνου εἶχε τὴν εὐγενῆ καλωσύνην μετὰ προθυμίας νὰ μᾶς δώσῃ τὰς φωτογραφίας τῶν ἑξαδέλφων τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Μαξιμιλιανοῦ Χρηστομάνου. Μᾶς παρέσχεν ἐπίσης καὶ λεπτομερείας διὰ τὸ τραγικὸν τέλος τοῦ Μαξιμιλιανοῦ ἀπὸ τροχαῖον δυστύχημα.

Μαξιμιλιανὸς Ἀναστασίου Χρηστομάνου, 1875-1905 (ἀδελφὸς τοῦ Κώστα, Ἀντωνίου καὶ Ἀλεξάνδρου).

Διευθυντὴς τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν Ἀλεξανδρείας.

Ὀλίγα ἔτη μετὰ τὸν τραγικὸν θάνατον εἰς τὸν Ναύσταθμον Πόρου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου, εὔρε καὶ αὐτός, κατὰ κακὴν μοῖραν, οἰκτρὸν βίαιον θάνατον μετὰ τοῦ φίλου του Σαλβάγου, θύματα σφοδρᾶς συγκρούσεως τῆς ἀμάξης του μετὰ διερχομένην ὀλοταχῶς ἀμαξοστοιχίαν, εἰς ἀφύλακτον ἰσόπεδον διάβασιν ἔξω τῆς Ἀλεξανδρείας. (σελ. 291).

ΑΠΟΓΟΝΟΙ ΤΩΝ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ

Ὁ Θεοδόσιος Πέτροβιτς (σελ. 272) ἰατρὸς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πάδοβας (1800-1873) ἐπὶ δεκαετίας προσέφερε τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν Σερρῶν, ἐκτιμώμενος ἰδιαιτέρως διὰ τὸ κύρος του καὶ διὰ τὴν διαγνωστικὴν του. Ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς δὲν εἰσέπραττε ἀμοιβήν. Ὁ τάφος σώζεται εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Σερρῶν. Ἐκ τῆς συζύγου του Ἐλισσάβετ, τὸ γένος Ἀναστασίου Χρήστου Χρηστομάνου (σελ. 273) 1812-1885, ἀφῆκε ἀπογόνους:

Τὸν Κωνσταντῖνον Θ. Πέτροβιτς, (σ. 292) ἰατρὸν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης (1835-1891). Ὑπηρέτησεν, ὡς ἰατρός, εἰς τὸν Αὐστριακὸν στρατὸν καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν του ἔζησεν ὡς ἰατρός εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν Σερρῶν, ἐκτιμώμενος διὰ τὴν πεῖραν του.

Μαξιμιλιανὸς Ἀναστ. Χρηστομᾶνος
Διευθυντῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν Ἀλεξανδρείας
1875—1905

Κωνσταντίνος Θεοδ. Πέτροβιτς
 Ἴατρὸς Πανεπιστημίου Βιέννης
 1835—1891

Ὁ Ἰωάννης Θεοδ. Πέτροβιτς ἐμορφώθη εἰς τὴν Ἐμπορικὴν σχολὴν τῆς Βιέννης (1841 - 1917) καὶ μετὰ τῶν ἀδελφῶν του Ἀλεξάνδρου (1849 - 1875) καὶ Ἐμμανουήλ (1844 - 1916) διεκρίθησαν ὡς μεγαλέμποροι βάμβακος καὶ γλυκανίσου εἰς Σέρρας.

Ἡ Καλλιόπη Θεοδ. Πέτροβιτς ἐνυμφεύθη τὸν Κωνστ. Ζλάτκον, ἐκ τῶν προυχόντων τῶν Σερρῶν, καὶ

Ἡ Ἀσπασία Θεοδ. Πέτροβιτς τὸν Μανίδην, ἐκ Μελενίκου.

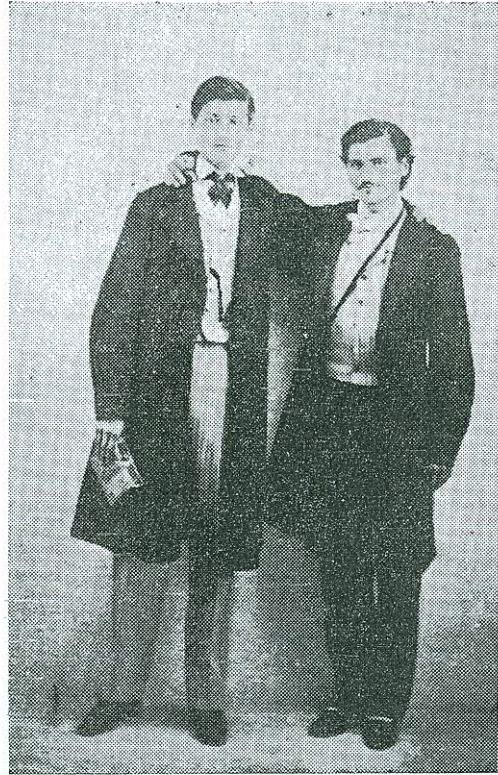
Μὲ τὴν οἰκογένειαν Πέτροβιτς συνεδέθη διὰ συγγενείας ἡ ἀνωτέρα κοινωνία Μελενίκου καὶ Σερρῶν (οἰκογένειαι Ζλάτκου, Κοντοῦ, Σωτηριάδου, Ἐμ. Θεοδορίδου, Ἀν. Βεζούκα, Μανίδου, Δούρου, Σκάρδη, Παρίση, Καρατζᾶ, Μόσχου, Καπέτη, Τεκκέ, καὶ Ἀθηνῶν Κολιάτσου καὶ Μαυρομιχάλη).

Ἀπόγονοι τοῦ Θεοδοσίου Πέτροβιτς ἐν ζωῇ εἶναι :

1) Ὁ Νάταλης Ἐμμ. Πέτροβιτς (γεν. 1899) ἐγγονός του, συνταξιούχος Διευθυντῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἰδρυτῆς καὶ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν διευθυντῆς τῶν ὑποκαταστημάτων τῆς Πλατείας Βάθης καὶ Πλατείας Καραϊσκάκη. Λαογράφος, ἱστορικὸς ἐρευνητῆς καὶ ποιητῆς.

Ἰωάννης Θεοδοσίου Πέτροβιτς
(μὲ τὸ καπέλλο)
1841—1917
μὲ τὴν οἰκογένειαν Μανουήλ
Τυφοξύλου Βιέννης (1863)

Ἀλέξανδρος Θεοδοσίου Πέτροβιτς
1849—1875
Ἐμμανουήλ Θεοδοσίου Πέτροβιτς
1844—1916

Ὁ υἱὸς τοῦ Ἐμμανουήλ (Μᾶνος) Νατ. Πέτροβιτς (γεν. 1935) πολιτικὸς μηχανικὸς Ε.Μ.Π., ὁ υἱὸς τοῦ Νατάλης Ἐμμ. Πέτροβιτς (γεν. 1966) καὶ αἱ θυγατέρες τοῦ ἀνωτέρω συνταξιούχου Πηνελόπη (Λότη) σύζυγος Ἀνδρέου Ἰ. Ἀνδρουτσοπούλου, ὑπαλλήλου τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀργυρῶ-Κλεοπάτρα Νατ. Πέτροβιτς, φοιτήτρια τῆς Γαλλικῆς Φιλολογίας Πανεπ. Ἀθηνῶν.

2) Χρυσούλα, θυγάτηρ Ἐμμ. Πέτροβιτς, χήρα Ἀντωνίου Σ. Τεκκῆ, ἱατροῦ χειρουργοῦ, σχολῆς Παρισίων καὶ αἱ θυγατέρες τῆς Ἑλένη Δημ. Κλουτσινιώτου, ὑπαλλ. Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς. Πηνελόπη Ἀριστ. Γάλβα (Ὀτορινολαρυγγολόγου Σερῶν) ὀδοντίατρος καὶ

Ἀθηνᾶϊς Λαζ. Βαρναῖ, ὑφηγητοῦ Ἱστορίας Πανεπιστημίου τῆς Charlotte N. C. U.S.A.

3) α) Ἐλισσάβετ (Λίζα) θυγάτηρ Ἰωάννου Θ. Πέτροβιτς, συνταξιούχος Ἀρσακείου, μὲ πολλαπλὴν παιδαγωγικὴν καὶ τεχνικὴν μόρφωσιν (διπλώματα σωματικῆς ἀγωγῆς, χειροτεχνίας, πυρογραφίας, προΐσταμένης νοσοκόμου κ.ἄ.).

Τὴν εὐρίσκομεν ἐν πλήρει ἐθνικῇ δράσει εἰς τὸ Ἀρσάκειον καὶ ὡς προΐσταμένην νοσοκόμον εἰς τὰ νοσοκομεῖα τραυματιῶν ὄλων τῶν πολέμων ἀπὸ τοῦ 1912 μέχρι καὶ τοῦ συμμοριτοπολέμου. Ἐτιμήθη μὲ ἑπτὰ παράσημα.

β) Καλλιόπη χήρα Σωκράτους Κολιάτσου, διπλωματοῦχος παιδαγωγός, μετέπειτα χήρα Βασιλείου Κανταρέ, προέδρου Πρωτοδικῶν.

4) Ἐπίσης ἔγγονός τοῦ Θεοδοσίου Πέτροβιτς ἦτο ὁ Γεώργιος Κ. Ζλάτκος (1862—1933) (υἱὸς Καλλιόπης Θ. Πέτροβιτς)¹⁵⁾ πρόξενος τῆς Αὐστρίας ἐν Σέρραις μέχρι τοῦ 1913 καὶ μετέπειτα βουλευτὴς Σερρών, καὶ τὰ τέκνα του Κωνσταντῖνος (1899) Ἀντώνιος (1902) καὶ Νέστωρ (1910).

5) Αἱ θυγατέρες τοῦ Θεμιστοκλέους Κ. Ζλάτκου, διευθυντοῦ Τραπεζῆς Ἀθηνῶν Σερρών, ἀδελφοῦ τοῦ ἀνωτέρω Γεωργίου.

Καλλιόπη, Ἐλλη καὶ Ἀννα, σύζυγος Ἀνδρονίκου Δημάδη.

6) Ἀθανάσιος Ἰωάννου Παπάζογλου.

Μιλτιάδης Ἰωάννου Παπάζογλου, ἀνάπηρος ἐπιχειρήσεων Μ. Ἀσίας καὶ Ἐλευθερία Ἰωάννου Παπάζογλου, δικηγόρος, τρισέγγονοι τοῦ Θεοδοσίου Πέτροβιτς, τὸν πατέρα τῶν ὁποίων ἀγρίως ἐδολοφόνησαν οἱ Νεότουρκοι παρὰ τὸν Λευκὸν Πύργον τῆς Θεσσαλονίκης (18-12-1909)¹⁶⁾.

Ἀσπασία Μανίδου ἐν Θ)νίκη, ἔγγονὴ Ἀσπασίας Θ. Πέτροβιτς, συνταξιούχος Λαϊκῆς Τραπεζῆς.

Κωνσταντῖνος Δημ. Σωτηριάδης, δικηγόρος Θ)νίκης.

Μιλτιάδης Δημ. Σωτηριάδης, Δημόσιος ὑπάλληλος.

Κωνσταντῖνος Ἰωάν. Καπέτης, ὑπάλ. Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν.

Ζιζή σύζυγος Ἰατροῦ Πουλάκου, θυγάτηρ Ἰωάννου Καπέτη καὶ ἐκ πρώτου γάμου σύζυγος Δημητρ. Μαυρομιχάλη.

Μαίρη σύζυγος μηχανικοῦ Σταματίου Χατήρα, θυγ. Ἰωάν. Καπέτη.

15) Π. ΠΕΝΝΑ. Ἱστορία τῶν Σερρών, Ἀθῆναι, 1966, σελ. 300, ἡ δρᾶσις τοῦ Γ. Ζλάτκου ὑπὲρ τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος, καὶ σελ. 345. Διάσωσις ὑπὸ Γεωργίου Ζλάτκου 200 γυναικοπαίδων Σερραίων (μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ὁμότιμος καθηγητὴς Ἱατρικῆς Πανεπιστημίου Θεσ)νίκης Κάρολος Ἀλεξανδρίδης) ἀπὸ θεβαίαν σφαγῆν, κατὰ τὴν πυρπόλησιν τῶν Σερρών ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1913.

16) Βλέπε χρονικὸν τῆς στυγεραῆς δολοφονίας Ἰωάννου Παπάζογλου εἰς «Σερραϊκὰ Χρονικὰ», 5ον τόμον, σελ. 223.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ἀπὸ τοῦ 19ου αἰῶνος ἡ οἰκογένεια Χρηστομάνων ἐν Βιέννῃ, καὶ ἐν Ἀθήναις ἦλθεν εἰς ἐπιγαμίαν μὲ τὰ ἀνώτατα στρώματα τῆς κοινωνίας τῆς Αὐστρίας, Ἰταλίας, Ρουμανίας, Βαυαρίας, Γαλλίας, παλαιῶν Ἀθηναίων καὶ Ὑδρας, (σελ. 280 — 281) παρατηροῦμεν δὲ ὅτι, ἀπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἰωάννου (1737) μέχρι τοῦ τελευταίου γόνου ἀρρενογονίας τῆς τοῦ Ἀναστασίου Ἀντωνίου Χρηστομάνου — συγχρόνου μας — δηλαδή: τὸ διάστημα ἑπτὰ γενεῶν διαρκείας 240 ἐτῶν καλύπτεται μὲ ἄτομα ἀμφοτέρων τῶν φύλων, διακριθέντα εἰς τὸν σχηματισμὸν πολυμελῶν οἰκογενειῶν μὲ ἰσχυρὰν παράδοσιν καὶ ἀλυσσιδωτὴν διαδοχὴν ἀξίων ἀτόμων, κοσμημένων μὲ σταθερὸν χαρακτῆρα, εὐγένειαν, προσήνειαν, ἐνεργητικότητα, οἰκοκυρωσύνην, ἀνωτέραν ἀντίληψιν ἐπιστημονικῆς διανοίας καὶ ἐμφύτου αἰσθητικῆς, ὡς καὶ σεβασμοῦ ἐκάστου ἀπογόνου πρὸς τοὺς διακριθέντας προγόνους, μὲ ἀξιοθαύμαστον ἰκανότητα διατηρήσεως ἀμειώτου καὶ ἐπηυξημένου τοῦ κύρους τοῦ οἰκογενειακοῦ ὀνόματος, τοῦ διακριθέντος εἰς τοὺς ἀνωτέρους κύκλους τῆς Κοινωνίας τοῦ Μελενίκου, τῆς Βιέννης, τῶν Σερρῶν καὶ τῶν Ἀθηναίων.

Τὸ αὐτὸ δέον νὰ λεχθῆ καὶ διὰ τὴν οἰκογένειαν Πέτροβιτς, τὴν διακριθεῖσαν εἰς τὴν Κοινωνίαν τῆς Βιέννης, Μελενίκου, Σερρῶν, Θεσσαλονίκης καὶ Ἀθηναίων, διὰ τὴν ὁποίαν δυστυχῶς δὲν διεσώθησαν λεπτομέρειαι πλοκῆς τῆς συγγενείας τῶν πρὸ τοῦ 1800 προγόνων τῆς, τῶν ὁποίων τόσοι πολλοὶ ὡς διακριθέντες ἀναφέρονται συχνὰ εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ἀγ. Γεωργίου τῆς Βιέννης καὶ ὡς εὐεργέται κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα.

Ἡ παρατεθεῖσα ἀνάλυσις τῶν δύο αὐτῶν γενεαλογικῶν δένδρων ἀποτελεῖ συμβολὴν εἰς τὸ Ἀνατολικομακεδονικὸν Ἀρχοντολόγιον, ἡ πλήρης δὲ συμπλήρωσις αὐτοῦ ἀπαιτεῖ μακρὰν μελέτην καὶ ἐρεῦνας, διότι ἀρχοντικαὶ οἰκογένειαι Μελενίκου καὶ Σερρῶν ἦσαν καὶ ἄλλαι πολλαὶ καὶ σημαντικαὶ: Μανίδου, Μπάμπουρα, Παλλατίδου, Χατζηκώτσιου, (Μελενίκου). Ἀλεξανδρίδου, Ἀντωνιάδου, Ἀναστάση Ἡλία, Βεζούκα, Βουγιουκλῆ, Δούμπα, Δούρου, Ἐμμανουήλ, Ἐμμανουήλ Παπᾶ, Ζαφειρίου, Ζαγκαρόλα, Θεοδωρίδου (Μαν.), Καπέτη, Καρατζᾶ, Κοντοῦ, Λόγη, Μαλαμίδου, Μαρούλη, Μόσχου, Νάσιουτζικ, Πάνου, Παπαμαρκίδου, Παρίση, Σκάρδη, Σταμούλη, Σφόρου, Τικοπούλου, Τέγουτζικ, Χατζηφωτίου, Χατζηδήμου, Χατζηλαζάρου, Χόνδρου, Φωκᾶ, (Σερρῶν), ἀλλὰ τὸ ἔργον συγκεντρώσεως στοιχείων εἶναι δυσκολώτατον, ἐπειδὴ ἔμεσολάβησαν πυρκαϊαὶ καὶ καταστροφαί, οἱ ἀπόγονοι δὲ αὐτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔχουν μεταδημοτεύσει ἢ ἀποθάνει.

Καὶ αὐτὰ ἐν συντόμῳ ὡς ἀπλῆ συμβολὴ διὰ τὸ ἀρχοντολόγιον τῶν ἐλλήνων τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας.

Ἀρχοντικά οἰκογένεια Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, ἐκτὸς τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν παροῦσαν μελέτην, ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι εἰς τὴν Δράμαν καὶ Καβάλαν. (Βάντση, Τερμεντζή, Χατζηκυριάκου, κ. ἄ.).

Ὅσον διὰ τὸ ἀρχοντολόγιον τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, ἀπὸ Μοσχοπόλεως, Μπλάτσι, Καστοριάς, Βογατσικοῦ, Ναούσης μέχρι Βερροίας, ὡς καὶ Κεντρικῆς Μακεδονίας, ἀνάγκη ἰδιαίτερως ἐρεῦνης καὶ μελέτης, ἀλλ' ἢ φροντίς αὐτὴ ἐπαφίεται εἰς τοὺς εἰδικοὺς ἐρευνητὰς τῶν περιοχῶν αὐτῶν.

Δὲν παραλείπομεν νὰ ἀναφέρωμεν ἐδῶ, ὅτι ὁ ἀρμόδιος εἰδικὸς ἐρευνητῆς δυνατὸν νὰ διαπιστώσῃ μερικὰς ἐλλείψεις εἰς τὴν παροῦσαν μελέτην. Ὁμολογοῦμεν ὅτι, καίτοι ἀπὸ διετίας συνελάβομεν τὴν ἰδέαν τῆς συγγραφῆς τῆς ἐν λόγῳ μελέτης, τὴν ἐθέσαμεν εἰς ἐφαρμογὴν τελευταίως καὶ ἐν ἄκρᾳ βία καὶ μόλις συνήλθομεν ὀλίγον ἀπὸ πρόσφατον σοβαρὰν ἐγχείρησιν¹⁷⁾, καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς πίεσεως τοῦ τυπογραφείου, ὅπως ἐπισπεύσωμεν τὸ ταχύτερον τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς μελέτης. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς, ὡς... ἐλαφρυντικόν, τὴν χαρακτηρίζομεν ὡς «συμβολήν».

Καὶ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἀναβάλωμεν ἀκόμη τὴν σύνταξιν τῆς, διότι ἠθέλαμεν νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς μίαν, οὕτως εἶπεῖν, ἔκκλησιν τῆς ἀειμνήστου ἀντιπροέδρου τῆς «Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἑταιρείας Σερρῶν - Μελενίκου» Λιλίας Χρηστομάνου (ἀδελφῆς τοῦ ὁμοτίμου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Ἀναστασίου Ἀντ. Χρηστομάνου).

Μὲ τὰ μεστωμένα λόγια τῆς ζωντανῆς καὶ δυναμικῆς αὐτῆς γυναικός, ποὺ παραθέτει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ὄραίου ἄρθρου τῆς, ὑπὸ τὸν τίτλον «οἱ ἐκ Μελενίκου Χρηστομάνοι»¹⁸⁾, θὰ κλείσωμεν, ὡς ἄλλο μνημόσυνον, διὰ τὸν πρόσφατον θάνατόν τῆς, τὴν μικρὰν αὐτὴν μελέτην.

«Νομίζω, ἔγραφε, ὅτι ὅλοι μας ἔπρεπε νὰ ἀποδίδωμε περισσότερη σημασία εἰς τὸ παρελθὸν τῶν οἰκογενειῶν μας καὶ νὰ προσπαθῆσωμε νὰ συγκεντρώσωμε ὅτι γνωρίζομεν, εἴτε ἀπὸ ἀφηγήσεις τῶν γονέων καὶ πάππων μας, εἴτε ἀπὸ γράμματα, ἡμερολόγια καὶ ἔγγραφα, ποὺ κάπου - κάπου ἔχουν διασωθῆ, ὡς ἐκ θαύματος, εἴτε ἀπὸ ἀρχεῖα καὶ βιβλία. Αὐτὸ ὄχι διὰ νὰ δοξασθοῦν τὰ ὀνόματα τῶν οἰκογενειῶν μας, ἀλλὰ ἐπειδὴ, δυστυχῶς, εἰς τὸν τόπο μας ἔχομε τὴν μανία νὰ καταστρέφωμε ἢ ν' ἀγνοοῦμε θεληματικὰ καὶ νὰ περιφρονοῦμε κάθε παράδοσι.

Θέλω νὰ ἐλπίζω, ὅτι ἀπὸ τὴν περισυλλογὴ αὐτὴ κάποιος μελλοντικὸς Ἑλληγν, κάποια νέα Ἑλληνίδα θὰ ἀντλήσῃ ὑπερηφάνεια διὰ τὴν πατρίδα

17) «Ἑλληνικὸς Βορρᾶς» Θεσ)νίκης τῆς 19-12-68 καὶ 3-1-69, «Σερραϊκὸν Βῆμα» τῆς 25-12-68, «Ἀμαρυσία» Ἀμαρυσίου τῆς 1-1-69, «Ἐθνος» Ἀθηνῶν τῆς 3-1-69 καὶ «Προσφυγικὸς Κόσμος» Ἀθηνῶν τῆς 5-1-69.

18) Λιλίας Χρηστομάνου - Καλίνσκη: «Σερραϊκὰ Χρονικά», τόμος Α', Ἀθῆναι 1953, σελ. 186—203.

μας, διὰ τὰς παραδόσεις μας, θὰ αἰσθανθῆ ὅτι δὲν βρίσκεται στὴν ζωὴ τυχαίως καὶ χωρὶς ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ ὡς κρῖκοι μιᾶς μακροῦς σειρᾶς ἀνθρώπων καλῶν, ποὺ ὑπηρετήσαν, κατὰ τὴ δύναμή τους, τὸν τόπο τους, ποὺ ἐτίμησαν τὸ ὄνομά τους καὶ ὅτι ὁ καθένας μας ἔχει τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ εἶναι, νὰ γίνῃ ἀντάξιος, ἀλήθεια ἀντάξιος, τῶν καλῶν προγόνων του.

«Δὲν ὠφελεῖ πότε - πότε νὰ ἐνθυμούμεθα τὶς γενεές, ποὺ πέρασαν καὶ ἔσβησαν, δὲν ὠφελεῖ ὅποτε μᾶς συμφέρει νὰ «μεταχειριζώμεθα» ὡς λάβαρο, τὸν Παρθενῶνα, τὸν Ὅμηρο, τὸν Λεωνίδα καὶ τοὺς τριακοσίους του καὶ τὶς ἄλλες ἀμάραντες δάφνες μας. Πρέπει καὶ συνεχῶς νὰ προσθέτουμε νέες, νὰ τὶς ἀνανεώνουμε, γιατί ἀλλοιῶς θὰ σκεπασθοῦν σιγὰ - σιγὰ ἀπὸ σκόνες καὶ ἀράχνες, θὰ σκοτεινιάσουν, θὰ τριφθοῦν, θὰ χαθοῦν... Πρέπει, βέβαια, ὁ ἄνθρωπος νὰ ζῆ σκεπτόμενος τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον, ἀλλὰ νὰ μὴ λησμονῆ καὶ τὸ παρελθόν.

«Κάθε δένδρο, ποὺ προσπαθεῖ ν' ἀνοίξῃ ὅλο καὶ πιὸ διάπλατα τὰ κλαριά του, νὰ σηκώσῃ ὅλο καὶ πιὸ ψηλὰ στὸν οὐρανὸ τὴν κορφή του, ἀντλεῖ τὴν δύναμή του ἀπὸ τὶς ρίζες του, ἀπὸ τὸ πάτριον ἔδαφος.

«Ἔτσι καὶ ὁ ἄνθρωπος: τὸ πάτριον ἔδαφος τοῦ καθενός μας εἶναι ἡ πατρίδα, ἡ οἰκογένεια, τὸ παρελθόν. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ ἀντλήσωμε νέα πάντα δύναμη, νέα ὄθησι γιὰ λαμπρότερο μέλλον».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γεωργικής Ἐνώσεως Ἀθηνῶν (ἔκδοσις φυλλαδίου «Ἀντώνιος Χρηστομᾶνος» 1870 - 1933 (νεκρολογία) Ἀθῆναι, 1933).
2. Daskalakis Ap. «RHIGAS VELESTINLIS», Paris, 1937.
3. Δασκαλάκη Ἀπ. «Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς κατὰ τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας. Ἀριστοκρατία τοῦ Γένους», 1ος τόμ. Ἀθῆναι, 1965.
4. Δασκαλάκη Ἀπ. «Μελέται περὶ Ρήγα Βελεστινλή», Ἀθῆναι, 1964.
5. Ἐνεπεκίδη Πολ. «Ρήγας—Υψηλάντης—Καποδίστριας», Ἀθῆναι, 1966.
6. Ἐνεπεκίδη Πολ. «Ἑλληνικαὶ Ἐταιρεῖαι καὶ Ἐμπεροὶ ἐν Βιέννῃ ἀπὸ τὸ 1766», Θεσσαλονίκη, 1959.
7. Εὐστρατιάδου Σωφρ. «Ὁ ναὸς τοῦ Ἀγ. Γεωργίου ἐν Βιέννῃ καὶ ἡ Κοινότης τῶν Ἑλλήνων Ὀθωμανῶν ὑπηκόων», Ἀλεξάνδρεια, 1912.
8. Κοκκίνου Διονυσίου «Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως», Ἀθῆναι 1931, 12 τόμοι.
9. Κούκου Ἐλένης. «Ὁ Καποδίστριας καὶ ἡ Παιδεία», 1803 - 1822, Ἀθῆναι, 1958.
10. Κούκου Ἐλένης. «Ἡ ὀρθόδοξος μονὴ εὐγενῶν Ἑλληνίδων Βενετίας, 1599 - 1822», Ἀθῆναι, 1958.
11. Λαΐτου Γ. «Ἀδελφοὶ Μακρίδης καὶ ἄλλοι σύντροφοὶ τοῦ Ρήγα», Ἀθῆναι, 1958 - 59.
12. Λουκάτου Σπυρ. «Ὁ πολιτικὸς βίος τῶν Ἑλλήνων τῆς Βιέννης», 15ος τόμος Δελτίου Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι, 1961.
13. Μυράτ Μήτσου «Ἡ ζωὴ μου», Ἀθῆναι, 1928.
14. Παλλατίδου Ἀναστ. «Περὶ ἀρχῆς καὶ προόδου τοῦ ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικοῦ συνουικισμοῦ», Βιέννη 1845.
15. Πέννα Πέτρου «Ἀνατολικομακεδόνες ἄποικοι ἐν Αὐστρουγγαρία», εἰς «Καθημερινήν» Ἀθηνῶν τῆς 12-9-1938.
16. Πέννα Πέτρου, «Ἱστορία τῶν Σερρῶν», ἔκδοσις Β' Ἀθῆναι 1966
17. Περάνθη Μιχ. «Ἀπόψεις», Ἀθῆναι, 1945.
18. » » «Ἑλληνικὴ Πεζογραφία», τόμ. 4ος, Ἀθῆναι 1968.
19. Πέτροβιτς Νατάλη «Πεντηκονταετηρὶς Κώστα Χρηστομάνου», εἰς περιοδικὸν «Σερραϊκὰ Γράμματα», τεῦχος 43-44, Σέρραι, 1961.
20. Πέτροβιτς Νατάλη «Εἰρήνη Λασκαρίδου» (νεκρολογία), εἰς «Σερραϊκὰ Χρονικά», τόμος 4ος, Ἀθῆναι, 1963.
21. Rietstap I. B. Armorial general, Amsterdam, Gouda 2me édition, 1884—87.

22. ΣΕΡΡΑΪΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, τόμος 1ος, 1953.
» » » 4ος, 1963.
23. Χάρη Πέτρου, «Κωνσταντῖνος Χρηστομάνος» εἰς περιοδικὸν «Ραδιοτηλεόρασις» Ἀθηνῶν τῆς 29-12-1968.
24. Χρηστομάνου Κώστα. Ἄν. Γενεαλογικὸν δένδρον Χρηστομάνων. (Ἰδιόχειρον σκαρίφημα) Ἀθῆναι, 1900.
25. Φυλλάδιον : «Τεσσαρακονταετηρὶς Ἀναστασίου Κ. Χρηστομάνου» Ἀθῆναι, 1906,

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ :

Αἱ φωτογραφίαι τῆς παρουσίας μελέτης ὡς καὶ πολλὰ στοιχεῖα παρεχωρήθησαν εὐγενῶς ὑπὸ τοῦ κ. Νατάλη Ἐμμ. Πέτροβιτς, ἐκ τοῦ οἰκογενειακοῦ του ἄρχείου.

ΤΟ ΜΕΛΕΝΙΚΟΝ

Διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου παρεχωρήθη εἰς τὴν Βουλγαρίαν (1913)

Ἄριστερὰ : τὸ περίφημον ἐκπαιδευτήριον δωρεὰ τοῦ Ἀναστ. Παλατιδίου, ἱατροῦ τῆς Αὐτοκρ. Αὐλῆς τῆς Βιέννης. ¹

Δεξιὰ εἰς τὸ μέσον : Τὸ ἀρχοντικὸ τῶν Μπάμπουρα μὲ τὸν πύργον του. ²

1. Π. ΠΕΝΝΑ ἄρθρον του εἰς «Σερραϊκὰ Χρονικὰ» Β'. Τόμος, Ἀθῆναι, 1957, σελ. 124 - 125.

2. Λιλίκας Καλλίνσκη ἄρθρον της εἰς «Σερραϊκὰ Χρονικὰ» Α' Τόμος, Ἀθῆναι 1953 σελ. 183 - 185,